

D'Alacant a Perpinyà en BTT (Travessa dels Països Catalans)

Enmig d'una contundent llevantada arribem a Alacant, previ pas per casa Pinet a Tàrbena, per aplegar un darrer suplement d'energia.

Dediquem la tarda a rondar per la ciutat, i la primera constatació de com van les coses, la noia de l'oficina de turisme no entén (o no vol entendre!) el valencià. Per compensar aquesta demostració de tolerància i amplitud de mires, anem de cap al Casal JaumeI, a parlar amb alacantins de debó. Ens comenten que la situació del valencià a la ciutat Alacant és difícil, però per això hi són. Trobariem casos semblants en alguna urbs del Principat. Només hi ha una recepta: desacomplexament i ús de la llengua amb normalitat. La veritat les reaccions d'interlocutors en botigues anaven des de la resposta en valencià, passant per una majoria de certa indiferència fins a una resposta notoriament hostil... que s'hi posi fulles. O ells o nosaltres.

Primers quilòmetres damunt la bicicleta, sortida d'Alacant cap a Mutxamel, i l'aparició de la llengua en alguns rètols de botigues. Seguim cap a l'interior, encara en la zona d'influència d'Alacant. Bonalba i Busot, municipis en plena explosió constructiva. Competència de rètols gegants que sense cap pudor, anuncien conjunts residencials, exclusivitat, vida nova... Certament el bum de la construcció actual al País Valencià és d'una intensitat desmesurada, agresiva i barroera, però relativament recent, com així denoten les construccions. Al Principat portem anys acumulant el pòsit d'un creixement potser no tant intens però sí sostingut, amb un litoral que fa pena...si fa no fa està igual de patètic.



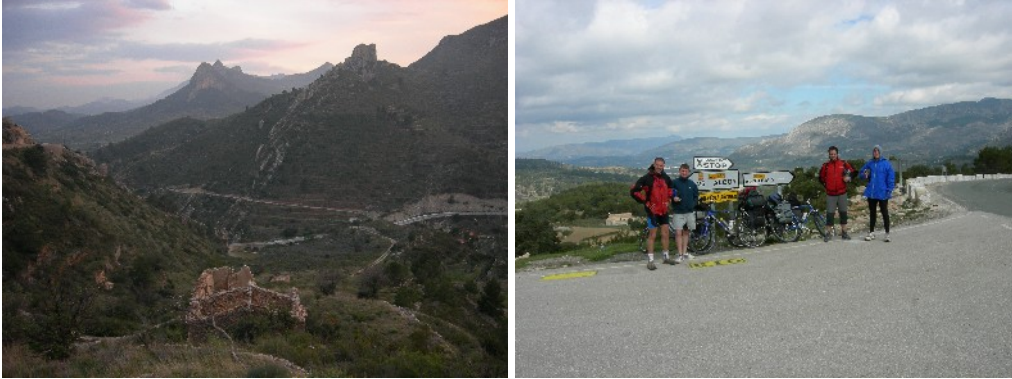
Relleu de la Marina, antics conreus d'atmetllers i nous conreus de cases

Passat Busot, en un collet veiem tota la comarca de l'Alacantí, una plana envoltada al nord i oest per aspres muntanyes, de vegetació semidesèrtica. Antigues feixes abandonades als vessants contrasten amb els hivernacles en funcionament a la plana. Muntanyes àrides sense cap assentament humà, ni cap arbre. Passem per Aigües de Relleu i constatem que l'expansió urbanística arriba a segona línia de mar. Després d'un petit coll entrem a La Marina. El paisatge s'amoroseix, hi ha més vegetació, els conreus estan actius i s'albiren cases i barraques lligades a l'activitat agrícola. Per acabar d'arrodonir el contrast la serra d'Aitana apareix enfarinada. Arribem a Relleu de la Marina, entrem a la botiga de queviures i cap a la plaça fer un mos. Comprobat, gairebé tothom parlà valencià. El poble és bonic, assentat en una vall i al costat d'una riera al peu d'empinats turons. No obstant no tot són flors i violes. Al costat de l'original poble de Relleu, n'ha sorgit un de nou de gust força més mediocre, i en l'actualitat s'està construint un de tercer. Dins el poble una agència, que sembla la

principal, anuncia la venda de “typical spanish villages” (????). Detectem que gran part de l’activitat constructiva de la zona va adreçada a gent del centre i nord d’Europa, per a segona o primera residència, seguint l’exemple de Mallorca.

Sortida del poble i les primeres rampes al port de Tudons, de nou un paisatge antic, feixes que es desfan, barraques que s’enrunen. Una mirada enrera cap a les grues i un pensament, el cultiu d’atmetllers i oliveres ha donat pas al cultiu de cases. Tot és canviant i com la filoxera a la vinya potser arribarà una malatia econòmica que ensorrarà aquests conreus moderns.

Acampem a mitja pujada en una feixa on hi ha una pintada paradigma de la realitat del nostre país: “en venda”. Capvespre amb l’horitzó rogenic... i silenci.



Capvespre a la falda del port de Tudons i l’endemà dalt del pas

Pujada al port per una carretera molt deixada i sense cap vehicle, perfecte per progressar amb bicicleta. Veral pintoresc, alguns conreus, pinedes de pi blanc, solitud... i al fons de tot, retallats al mar, els gratacels de Benidorm. Des de tant lluny, no fan gaire impacte, menys encara comparats amb la presència altiva i arrogant del Puig Campana amb els seus 1.410mts. que arranquen gairebé des del mar.

L’arribada al port, que és l’extrem oest de la serra d’Aitana, ens obre les vistes a tot el gran altiplà de l’interior d’Alacant, amb Alcoi ocupant una posició predominant. Darrera seu, la serra de Mariola. Paisatge auster, però notablement més atenuat que l’aridesa de l’Alacantí. La vista detecta un mosaic de conreus alternats amb erms, clapes de bosc i petits pobles enmarcats en un relleu ondulat. Les muntanyes calcàries estan lleugerament tapissades de verd. Baixada amb fred, neu al cim i totes les barrancades que rajen. La darrera llevantada ha estat un regal per les assedegades terres.

Atravessem tota la comarca del Comptat, pobles amb encant i ben conservats, Alcoleja, Gorga, Benillup, Planes de la Baronia, Beniarrés... tot conserva un aparent equilibri. A Benassau, però, constatem que no hi ha res segur. El poble és ple de pancartes de protesta, els veïns ens expliquen que hi ha un projecte per construir 1300 xalets, canibalisme urbanístic en estat pur.



El Comptat, protesta veïnal a Benassau i avituallament líquid a Gorga

La carretera encara les estribacions de la serra de Benicadell, l'asfalt és ple de pintades independentistes i contra els parcs eòlics. Als camps, els llauradors poden les oliveres. Amb un cel amenaçant creuem el coll, entrem a la vall d'Albaida. Canvi espectacular, deixem una comarca de mitja muntanya amb mosaic de paisatges i davallam cap a una plana amb predomini dels cultius. En un bosquet plantem les tendes, just per sopar i que la nuvolada descarregui.



La Serra de Benicadell separa les comarques d'El Comtat i la Vall d'Albaida

Al País Valencià destaca la importància justificada que s'otorga a les fonts. A cada poble es possible abastir-se d'aigüa, i a més en unes fonts sovint de gran bellesa. Castelló de Rugat n'és un exemple, amb 11 rajos i situada al costat d'un molt ben conservat safareig. Travessem la Pobla del Duc, on destaca l'aparició de vinyes i arribem a Benigànim on hi ha unes cridaneres pancartes del partit feixista Coalició Valencina, martell d'heretges catalanistes. De fet amb això, els Països catalans cada cop ens assemblem més. Al Principat també tenim un partit que vol destruir-nos com a nació. Uns es disfressen de valencianistes i altres de defensors del bilingüisme, tot per dissimular el seu ferotge nacionalisme espanyol. Novament la resposta passa per enfortir-nos com a poble i creure en nosaltres mateixos.

Un modest cordó muntanyós ens permet accedir a la Costera, on el paisatge queda dominat pel cultiu rei: els taronjers. Passem per El Genovés i parada a Xàtiva, on coincidim amb una desfilada del diumenge de rams. Visita ciclística per l'interessant nucli antic i xerrada amb alguns habitants que s'interessen per la nostra ruta. En primer lloc una reacció de sorpresa agradable al dir que som de Barcelona que augmenta quan expliquem l'itinerari. Tant evident, però tant poc usual –esperem que vagi canviant-. En pocs llocs hi deu haver tant desconeixement mutu entre cosins-germans...

Xàtiva s'ha fet gran i la ciutat creix en habitants i polígons. Seguim la ruta i sense cap discontinuïtat ja estem dins la Ribera Alta, autèntica apologia dels cítrics. Terres riques, com demostra la densitat de pobles: L'Ènova, Rafelguaraf, La Pobla Llarga, Alberic... L'urbanisme exerceix una certa pressió, però els camps de moment semblen prou fèrtils per mantenir la funció que tenen. Només hi ha un adversari d'entitat capaç de transformar els usos del sòl: les infraestructures. Un tall que s'exten fins a l'infinit trenca la monotonia del paisatge i s'ha endut per davant tot el que ha trobat, és la via del tren d'alta velocitat.



Arribada a Xàtiva i visita ciclística per la ciutat

Pedalem olorant l'agradable aroma que desprenen les desenes de milers de taronjes a banda i banda de la carretera. Creuem l'autopista a l'alçada de Massalavés, poble força desolat on convida a passar de llarg. L'Alcúdia de Carlet està engalanada amb motiu de la setmana santa. Ens fixem que és el municipi, on hi ha una major presència de rètols en valencià, i també una nomenclatura de carrers ben coherent, amb referències a Vicent Andrés Estellés o al País Valencià. Seguim fins a Carlet, ciutat amb un centre bonic i els afores experimentant un fort creixement. Dormim en un hostel de carretera, durant la nit torna a fer un bon ruixat.

L'endemà seguim cap a l'interior per evitar els grans eixos viaris i trànsit intens de la conurbació de València. Tot i això es percep la proximitat de la gran ciutat, per l'important trànsit i activitat als pobles que travessem. A l'alçada de Montserrat, s'esdevé una averia de les que no passen mai, un cúmul de mala sort: es trenca la cadena i el canvi de la bicicleta d'el Pere. Per arreglar el canvi no hi ha res a fer que no sigui un taller. Perdrem mig dia, però la reparació és satisfactòria i podem seguir alleugerits la ruta. Ja som a la Foia de Bunyol, passem de llarg Xest i busquem un lloc per dormir a mig camí de Pedralba, municipi de l'interior de València ja castellanoparlant. En un erm entre camps d'oliveres i ametllers plantem les tendes. Una tempesta descarrega a les muntanyes de davant, és capvespre i el cel adquireix uns colors que ens embaladeixen la preparació del sopar. Llàstima d'un excés de fresqueta. Una nit més marcada per un terra dur que només deixa descansar a mitges.

Variem el rumb direcció nord-est, som al Camp de Túria, segueix l'espectacle dels tarongers. Parada a Vilamarxant, fem compres i un bombó al bar de la plaça. La majoria de rètols en castellà i gairebé tothom parla valencià. Seguim fins Ribaroja de Túria i cap a Bètera, per l'alfat gran quantitat d'erçons aixafats. Errem el camí i ens perdem per una immensa i horrenda –com totes- urbanització a mig construir a l'Eliana:

Malbaratament de sòl en amples carrers i cases carregades de pretensions.

Aconsegüim sortir del laberint, creuem Bètera i passem a frec de la base militar. El territori canvia, s'ha acabat l'horta, la muntanya reapareix, la serra Calderona tanca pel nord la gran planúria de les comarques centrals de València. El pas de l'Orenet – carretera molt frequentada per ciclistes- ens permet accedir al Camp de Morvedre. A l'altre banda del coll, un relleu molt muntanyós indica que s'acosten etapes dures damunt la bicicleta. Això sí, tranquiles i de gran encant. L'interior de la comarca és poc poblat. Passem per Alguímia, Alfara i Algar de Palància, pobles que mantenen un marcat caràcter rural i desprenen serenor en el viatge.



Plantació de taronjers i plantada de bicicletes al final d'etapa prop d'Algar de Palància

Creuem el Palància, l'orografia predominant són els turons, tapissats majoritàriament de bosc però alternat amb conreus. Dues agricultures de muntanya conviuen, una tradicional d'oliveres i ametllers amb petites parcel·les i una plantació de taronjers fruit d'una rompuda recent, que ha ajuntat camps i s'explota seguint conceptes moderns més propis d'empresa agroalimentària.

Acampada en una antiga feixa amb unes vistes excel·lents, es fa fosc, cap llum, cap soroll... bé, un estrident concert de grills.

Passem per Xòvar en una tímida incursió a l'Alt Palància. De seguida l'ascensió al port d'Eslida. Carretera que puja de manera sostinguda, fet que s'atenua amb la bellesa del paisatge i trànsit el nul de vehicles que vem tenir. Som a la serra d'Espadà. Destaca la presència de suredes. Davallada a sac cap Eslida a la comarca de la Plana Baixa i novament una pujada, en aquest cas inesperada, que s'ens atravesarà direcció Aín.



Les rampes que menen al port d'Eslida i el poble d'Aín, a la serra d'Espadà

Successió de bonics pobles fins Onda. Ciutat amb bullci, que inicia la trilogia que completen Ribesalbes i L'Alcora. Viles no excessivament grans però amb una important indústria de la ceràmica que comporta un destacable trànsit de camions, fent desagradable la ruta. A més encara que de manera suau es posa a ploure. Arribem a L'Alcora una mica tocats i amb ganes de plegar, uns quilòmetres més enllà sota el castell de l'Alcalatén –que dóna nom a la comarca- plantem tendes. S'ha girat un vent ratxejat del nord, que neteja el cel de núvols. El consell assessor meteorològic comentem que segurament és la fi de la inestabilitat d'aquest dies...

El matí ens saluda amb un dia més rúfol que mai i plovisquejant. Iniciem la ruta sota un plogim que té ganes de perllongar-se. No prou amb això, guanya intensitat. Arribem

a Costur ben molls i seguim fins Les Useres on ja no hi plou. Carretera bonica i tranquil·la, res a veure amb el final d'etapa d'ahir. Anem ben abrigats i no ens sobra res. Amb raó!, veiem el Panyagolosa i muntanyes del voltant nevades. Parada tècnica a Atzaneta del Maestrat. Poble d'interior, on funciona la megafonia municipal per informar de novetats. Aquí tothom parla valencià. Una bona coca al forn i un beuratge calent al bar per refer-nos i eixugar-nos. Avancem sense problemes fins Torre d'en Besora i allà decidim seguir la carretera secundària que porta a Culla... ignorant que el "poblet" està a més de 1.000 metres. Pujada molt dura. Traspals dins d'expedició. Cal menjar alguna cosa immediatament. L'Alt Maestrat fa honor a la seva reputació.. La pujada no ens permet disfrutar-lo com cal, no obstant hem de ser honestos: paisatge sever però encisador. Antics conreus i feixes, vegetació de màquia àmplies vistes, pobles molt isolats.



L'Alt Maestrat. Pujant a Culla i retrat "oficial" de l'expedició a Benassal

L'arribada a Culla és com fer un port de muntanya. Realment no podia estar més amunt.

Davallem fins Benassal amb ganes de trobar alguna fonda, i els nostres desitjos són acompanyats. Sort! Els dos dies següents plourà ininterrompudament amb gran intensitat i ens quedarem retinguts al poble. Tots menys el Raimon, que compromisos adquirits l'obliguen a abandonar la ruta, i s'empassarà un ruixat de campionat fins a Alcalà de Xivert.

Després de dos dies de parada forçosa, ja hi ha ganes de tornar-hi. Avui farem una de les grans etapes del trajecte, atravesar els Ports. Cal defugir la carretera principal, la resta ens vindrà tot sol. Etapa de les més boniques, grans horitzons, pedres que parlen i melanciosament ens transmeten una certa èpica, reapareixen els grans boscos. Les muntanyes de Terol es veuen nevades i ,això sí, hi ha també una gran presència de molins de vent, un altre dels conreus moderns que conviu amb les ancestrals feixes de pedra.



Cel incert i feixes revestint les muntanyes en l'etapa del Ports